

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 95 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un sir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În Bucuressi

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipșani 35

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Colecta națională

pentru restaurarea caselor devastate ale domnului Dr. Rațiu în Turda.

Transport din Nr. 222 . fl. 1054.38

Din comuna Agriș:

Ioan Tripon fl. 1.—
 Oprea Onuț „ —.50
 N. N. „ —.50
 N. N. „ —.50
 George Tănovean „ —.20

Suma . . fl. 1057.08

Administrația „Tribunei“.

Îndrăzneala lor.

De câte ori în Rusia ori în Turcia guvernele comit atrocități ori barbarii care sînt înspre rușinea acestor veac dîs al luminii, tot de atâtea ori în Engliera, patria liberalismului clasic și a celor mai curate sentimente umane, se convoacă meetinguri populare. Bărbați de stat, deputați, diariști distinși, publicul întreg protestează în contra actelor detestabile săvîrșite.

Și totuși Rusia tace — de Turcia nici nu amintim, ea e slăbită demult — nu provoacă la război pe Engliera, nici trimite vre-o notă diplomatică pentru cuvînt că „prin ținerea meetingurilor Engliera ar depăși peste convențiile internaționale. „Ea“ Rusia e mare putere, este autocrată, i-ar da poate mîna să facă pe superata. Chiar și ea însă e silită să tacă înaintea vocii dreptății, și fără îndoială că infamia este răsunată cel puțin în parte, când poporația cultă a unui stat mare își ridică vocea în contra chipului rușinos cum în alte state guvernele tractează pe cetățeni.

Noi Români din Ungaria și Ardeal am suferit decenii întregi fără-ca să ne plîngem. Ear' când ne-am plîns, când am protestat în contra multelor nedreptăți strigătoare la cer, măsuri excepționale, crude și neîndurate ni-s'au aplicat pentru a ne amuți. Așa că au fost momente în viața poporului nostru, când se credea că s'a stîns într'insul până și puterea de a ne jelui.

Într'un moment suprem ne-am deșteptat apoi cu toții.

De mai multe luni farmecul acelor momente stăpînesc întregul popor român.

Am protestat noi de aici și au protestat frații noștri de dincolo în contra opresiunilor și volnicilor maghiare. Eu-

ropa întregă a condamnat barbariile comise la Turda, Șimleu și Arad.

Se așteptau oare-cum — cei-ce-înu-î cunosc bine — ca Maghiarii să se rușineze de mîrșavile comise, ca presa lor să se astîmpere.

Speram și noi aceasta. Cel puțin nu credeam, ca atât de mult curentul miserabil creat de foile șoviniste să cuprindă până și elementele cele mai moderate maghiare.

Ne-am înșelat.

Șeful conservatorilor, al partidului național, dîs mai înainte moderat, contele Apponyi în ședința dela 14 Octomvrie n. a delegațiunii s'a arătat ca cel mai intolerant Maghiar, ca bărbatul politic care necotesece, intervertese chiar și principiile cele mai elementare de relații internaționale.

În loc de a da expresiune bucuriei sale că statele culte toate nu au luat poziție contra netrebniciilor prin care Maghiarii țin mereu în ferbere centrul Europei și mai ales în contra ultimelor acte de vandalism, nobilul conte face pe supăratul, condamnă pe frații noștri din România pentru-că ei au protestat în adunări populare în contra tiraniei cu care Maghiarii ne tratează pe noi, Români din Ungaria și Ardeal, învinuiesc atît pe guvernul, cît și pe regele României pentru-că nu iau ori nu au luat măsuri a oprima mișcarea națională d'acolo.

Eată, după un organ apponyist ce a dîs șeful conservatorilor în delegațiuni, fiind vorba despre politica extremă a monarhiei:

„Privitor la România, observă că guvernul român în general sepoartă corect înafacerea mișcării Românilor din Ungaria, totuși trebuie să restrîngă expresiunea de recunoștință a sa către guvernul român. Aceasta din cauză că Liga română a trimis o delegație la regele român, ear' regele a primit grațios pe delegați. Faptul acesta nu corespunde — a dîs contele Apponyi — relațiilor de bună prietenie. Roagă pe ministrul de externe, ca prin reprezentanții săi să supravegheze mișcarea română din străinătate.“

Cum? Ungurii se supără pentru meetingurile convocate de frații noștri, pe cuvînt că prin acele meetinguri România depășește limitele convențiilor internaționale, — se se noteze că e vorba de întruniri convocate de cetățenii liberi ai unui stat constituțional; — ear'

ei, în primul rînd nobilul conte își permite să facă observațiuni regelui României, pentru-că el a primit grațios o delegație a Ligei, compusă din cetățeni fruntași ai țerii, își permite să ceară ministrului de externe ca acesta să supravegheze mișcarea română din străinătate, adică din România?!

Dar' unde se crede nobilul conte? Între esikșii dela moșile sale, ca își permite a desvolta și a susține astfel de principii politice? Ce? crede dînsul că regele României este un vice-comite maghiar, cărui ministrul maghiar să-i poată prescrie cum are să primească pe cetățenii regatului său. Ce, contele Apponyi crede că statul român, e supus coroanei Stului Stefan, încât ministrul de externe al Austro-Ungariei să facă poliția mișcării naționale din România?

În altă țeară, la alte popoare culte și coapte politicesce, un bărbat politic care vorbesce astfel de enormități, s'ar face imposibil pentru vecie. La Unguri însă asemenea imbecilități sînt luate drept aureolă de glorie și omul astfel încoronat e reclamat de opinia publică maghiară viciată în capul afacerilor statului.

Eată o constatare tristă, ce siliți sîntem să o facem chiar după prima ședință în care delegații maghiari au discutat asupra politicii celei mari, asupra politicii externe a monarhiei.

Eată măsura politice maghiare: lor, Maghiarilor, le este permis totul, altor națiuni, altor state, ce doresc „buna prietenie cu Ungaria“ numai ce Maghiarilor le place.

Nu scim ce vor dice referitor la principiile de politică externă a lui Apponyi cei de dincolo de Leitha.

Până acum cunoascem numai răspunsul contelui Kálnoky, al ministrului de externe, răspuns pe care îl publicăm la alt loc.

Despre un lucru sîntem însă siguri: aroganța ce transpiră din cuvintele lui Apponyi, care ar pretinde ca regele Carol să trateze pe cetățenii regatului său ca pe uisce tăciunari, pentru simplul motiv, că sînt membrii ai Ligei, — ear' ministrului de externe al monarhiei îi cere să supravegheze lucruri ce pe guvernul român îl privește, — dicem: sîntem siguri că aroganța și pretensiunile de felul acesta ale Ungurilor nu sînt deloc favorabile „relațiunii de prietenie între cele două state vecine“.

Un motiv mai mult, ca Ungurii să fie reduși dela rolul de factori con-

ducători în politica monarhiei, care lăsată pe mîinile șovinistilor, are să ajungă pe un povîrniș, sub care se întinde neagra prăpastie.

Cestiunea română în delegațiuni.

În comisiunea pentru afacerile externe a delegațiunii ungare a ținut contele Albert Apponyi un discurs despre politica externă, în care a atîns și cestiunea română în următorul chip după rapoartele foilor guvernamentale:

Încât privește România, este adevărat că de repește-ori am audiat asigurarea, că față cu anumite mișcări, al căror teatru este regatul vecin, și care sînt îndreptate contra integrității și intereselor patriei noastre, guvernul român observă o atitudine corectă. Aceasta în general poate fi adevărat, însă singurace fapte ne silesc totuși să ne restrîngem în această privință verdictul acesta. În România există o așa numită reuniune de cultură, care și-a luat de scop agitațiunea contra Ungariei. Această reuniune nu demult a trimis o deputație la regele, care a primit-o cu cuvinte binevoitoare, așa dicend incurajatoare pentru tendințele reuniunii. Aceasta nu stă în consonanță, ci din contra stă în cea mai mare contradicție cu dorințele ce un stat are să observe față cu siguranța internă a vecinilor săi. Vorbitorul roagă pe ministrul să-și îndrumeze organele de pretutindenea, dar' cu deosebire pe cele din România, ca să fie cu atențiune la toate evenimentele, care nu stau în consonanță cu respectarea datorințelor ce după principiile dreptului ginților fiecare stat trebuie să observe față cu vecinii săi. În asemenea casuri nu trebuie închisî amîndoi ochii, ba nu trebuie închis nici un ochiu, căci nu este destul a se provoca față cu asemenea evenimente la propria putere mai mare, fiindcă o putere, care se manifestă mereu numai în paciență, în cele din urmă deloc nu mai este considerată de putere.

Ministrul de externe contele Kálnoky a răspuns la aceste următoarele:

Cestiunea sulevată de contele Apponyi relativ la România este foarte delicată. Nu încapă nici o îndoială, că atît regele cît și guvernul României se silesc a observa față cu noi o atitudine cu desăvîrșire corectă, dar' nu este totdeauna ușor a se opune brusc curentelor naționale. Și dacă în vecinătatea noastră se întîmplă lucruri care ne ating neplăcut, trebuie să cumpînim totdeauna cu sânge rece ce este mai bine: a face chestie mare din aceste evenimente, sau a le lăsa în liniște să treacă, când apoi de regulă se perd în năsip. Despre întîmplarea amintită de contele Apponyi cu reuniunea de cultură ministrului nu-i este cunoscut nimica, dar' a primit cunoștință despre

alte incidente, care nu au putut rămîne neexcepționale. Relativ la aceste oficial de externe totdeauna a reclamat și anume, precum ministrul poate adăuga, nu fără succes. Regretabil este, că în mare parte cetățenii ai statului nostru sînt aceia, care ne fac peste graniță asemenea neplăceri. (Acest pasagiu din urmă este suprimat în textul reproduș de „Budapester Tagblatt“, organul dlui Apponyi. Red. „Tribunei“.)

Oficiul unguresc „Pester Lloyd“ face în nrul dela 14 Oct. în primul său următorul comentariu la expunerile de mai sus:

Ce se ține de România și cu deosebire de maimufarea de acolo a irredentismului italian, în mare parte învin, delegatul în apărarea și condamnarea acestuia a avut să-și impună mai puțină rezervă ca ministrul, care nu are numai să vorbească, ci între împregiurări date să și lucre. Este foarte adevărat ceea ce a accentuat contele Apponyi, că cel tare nu trebuie să fie față cu cel slab totdeauna și mereu cu indulgență, căci în chipul acesta foarte ușor se poate clătina credința în această putere. Însă noi scim, și declarațiunile de astăzi ale contelui Kálnoky ne-au întărit în convingerea noastră, că oficialul nostru de externe nici decum nu se retrage după conștiința puterii noastre superioare, când e vorba de a interveni hotărît la Bucuressi, și putem ave încrederea, că nici în viitor nu se va observa praxa unei observanțe laxă.

Viena și Budapesta.

Opinia publică maghiară și de sigur toată monarhia e agitată și comentează viu o nouă afacere, care se poate resuma în următoarele:

La 2 Noemvrie are să se desvîlească la Buda monumentul ce Maghiarii au ridicat în amintirea „eroilor necunoscuți“ care au cădut la 1848 și 1849 apărînd acea cetate. La întrunirea de Vineri a clubului liberal, contele Szapáry a spus cu mare bucurie, că fiind dîlele acestea la Viena, a exoperat ca această sărbătoare națională maghiară să fie totdeodată și o zi în care se va da cel mai netăgăduit semn despre împăcarea perfectă a națiunii cu Casa domnitoare, despre închiderea rănii adînci dela 1848, despre completa uitare a trecutului trist, — prim-ministrul maghiar a exoperat anume, ca cu ocazia acestei sărbări prințul Lobkovitz, comandant al corpului de armată să depună și el o coroană pe statua honveștilor, ear' două companii din armata comună să tragă salve. Coroana are să o pună în același timp când va depune coroana presidential comitetului executiv al reuniunii honveștilor dela 1848—49. Se înțelege, că comunicarea primului-ministru a plăcut foarte. Cele-ce tre-

FOIȚA „TRIBUNEI“.

George Sion.

Moartea poetului Sion, cel care cu atîta căldură a îndemnat în epoca de redeșteptare națională:

Vorbiți, scrieți românește
 Pentru Dumneșeu . . .

a cuprins de jale pe toți iubitorii literaturii române. Foile din Bucuressi aduc toate necroloage și dau expresiune regretului lor adînc asupra morții ilustrului academician, care mai bine de jumătate veac a căutat să îmbogățească mereu literatura română.

Referitor la decedatul poet, cu iscălitura dlui I. C. Fundescu, cetim următoarele în „Românul“:

Pe când Rușii se pregătiau de plecare din România în urma debarcării armatelor aliate în Crimeia și în urma pregătirii austriacilor de a ocupa principatele, G. Sion publică în „Gazeta Transilvaniei“ dela Brașov următoarea poezie.

Profețele sale s'au îndeplinit toate. El a putut să moară satisfăcut. Numai una a rămas neîndeplinită, dar' dacă Sion nu a asistat la înăpoierea Basarabiei răpitate, generațiunile viitoare o vor vedea și neuitarea lui Sion va fi și mai viua în memoria lor.

Această poezie am găsit-o în colecțiunea manuscriselor mele adunate dela mai mulți scriitori, unele tipărite în străinătate, altele purtate numai din mîna în mîna.

Acum că poetul a încetat din viață, nu găsim alt necrolog mai meritat decît reproducînd această poezie, care după-cum am spus, a fost o profeție pentru națiunea română.

Urare la 4 Septemvrie 1854.

Să strigăm cu toții: Ura!
 Ura! Rușii ne-au lăsat!
 E voioasă chiar natura
 Că de dînsii am scăpat.
 Multe patimi, multe rele,
 Multe chinuri și nevoi,
 Multe suferințe grele
 Suferit-am, vai de noi!
 Dar' de-acuma, mîi Române
 Ai rămas între cei vii,
 Mîi Române,
 Ați sau mîne,
 Tu fericie ai să fii.

II.

Sub cuvînt că ne vor bine
 Și că sînt apărători
 Legii noastre cei creștine,
 Ne erau apăsători.
 Fericire, libertate
 Să gustăm nu ne lăsa,
 Și-ori-ce lego de dreptate
 Pentru noi împedecau.
 Dar' de-acuma, mîi Române!
 Te deștepti între cei vii,
 Ați sau mîne,
 Mîi Române,
 Tu fericie ai să fii.

III.

De demult cu poftă mare
 Ne pîndiau a ne 'nghii,
 Și sclăviei cei amare
 Pe Români a-i osîndi.
 Vrea să-și facă o tristă turmă
 Din Munteni și Moldoveni
 Și să-î pună toți pe urmă
 Ca și pe Basarabeni!
 Dar' de-acuma, mîi Române,
 Ai scăpat între cei vii,
 Mîi Române,
 Ați sau mîne
 Tu poți mîndru ear' să fii.

IV.

Varga cea dumnezească
 Peste dînsii a venit
 Pentru-ca să-î umilească,
 Căci prea mult ei s'au mîndrit
 Neamurile 'ntăritate
 S'au sculat dela Apus
 Și ostiri nenumărate
 Au venit de 'i-au răpus.
 Saltă-acuma, mîi Române,
 Căci trăiesci între cei vii.
 Ați sau mîne,
 Mîi Române,
 Mai fericie ai să fii.

V.

Acum steaua României
 Între stele s'o căutam.
 Eată ncepe să lucească . .
 Hai la ea să ne 'nchinăm,

Steaua noastră e menită
 Ca în lume a ne-ajuta,
 Și viață fericită
 În viitor a ne da.
 De acum, mîi Române,
 Ai scăpat între cei vii,
 Mîi Române,
 Ați sau mîne
 Între bravi tu poți să fii.

VI.

Ai de-acuma, mîi Muntene,
 Tu ce-ai tras grele nevoi,
 Și tu, frate Moldovene
 Vă dați mîna amîndoi.
 Voi toți viță românească,
 Sînteți toți și un popor,
 Faceți ca să se unească
 Terile amînduror.
 Numai astfel, mîi Române,
 Poți să stai între cei vii,
 Ați sau mîne,
 Mîi Române,
 Tu poți mare ear' să fii.

VII.

Ear' tu floare vescejită
 De al Nordului vînt greu,
 Basarabia răpită,
 Ai nădejde 'n Dumneșeu!
 Cu dulci lacrimi te așteapă
 Ale tale dulci surori,
 Să-ți dea partea ta cea dreaptă
 De plăceri în sărbători.
 Căci acolo, tu Române,

Trăiesci mort între cei vii,
 Însă mîne
 Mîi Române,
 Poți cu viață ear' să fii.

VIII.

Toată lumea ați gîndesc!
 Românaș, la soartea ta,
 Așadar' timpul sosese
 Și tu 'n lume-a te-arăta.
 Cere drepturile tale,
 Dovedește că trăiesci,
 Și că mergi spre sfînta cale
 Și că vrei să propășești,
 Ați arată-te, Române,
 Că ești viu între cei vii,
 Mîi Române,
 Ați sau mîne
 Tu poți liber ear' să fii.

IX.

Suvenirea strămoșească
 O! frați tineri și bătrîni,
 Ați să vă însuflețească
 Arătați-vă Români,
 Toți cu inimă curată
 Vă dați mîna și lucrați,
 Si o faptă neîntată
 Viitorului lăsați.
 Este timpul, mîi Române,
 Să fii viu între cei vii,
 Ați sau mîne,
 Mîi Române,
 Brav în lume poți să fii.

G. Sion.

buiră să aștepte înșe de aci încolo a supărat pe mulți guvernamentali, ear în rindurile opoziției a ridicat o furtună teribilă. S'a pus anume în programa sărbării și alt punct: după ce s'a depus cununa la statua honveților, comitetul honvețesc, în cap cu președintele seu Ivánka Imre are să se duca la statua lui Hentzi și să depună aici o coroană, n același timp cu contele Lobkovitz.

Va să dea cu ocazia unei sărbări mari, la care are să participe toate autoritățile și notabilitățile, Maghiarii au să încoroneze statua lui Hentzi, pe care în atâtea rinduri au voit s'o dărime, despre a cărei existență în capitala lor diceau cu toții că este o provocare, o insultă adresată națiunii maghiare.

Maghiarii prieteni ai stăpânirii s'au miuit deci.

Ca consecință să fie înșe în sinul viței arpadiene, cei din opoziție s'au pus eară pe tãmbălu, s'au pus să protesteze în contra „atentatului ce guvernul comite punând pe honveți să încoroneze statua întâia a lui Hentzi“.

Imediat ce Vineri seara s'a făcut cunoscut programul sărbării, atât partidul apopyist, cât și cel kossuthist au convocat pe membrii lor pentru a lua hotărâri, ear foile lor scriu articole vehemente cum demult nu s'au văzut.

Partidul lui Apponyi a fost convocat pe ieri, pentru a lua hotărâre definitivă.

Partidul independent și 48-ist a făcut imediat următorul apel către aderenții sei.

„Președinția centrală a reuniunii honveților a hotărât ca cu ocazia desvării statuii ridicate în memoria honveților dela 1848—49 să depună o coroană pe statua lui Hentzi, și în același timp când are să se cânte imnul austriac-imperătesc, să sërbeze în onoarea celui militar austriac, al cărui merit nu este altul, decât că a fost un aderent hotărât al despotismului austriac care pustia pe Maghiari. Ca un Maghiar să scrișească așa ceva, este de necredut. Ca un honved dela 1848 să facă aceasta: este scârboș și îngrozitor. Absolutismul austriac a băgat în temniță, a împușcat și a spânzurat pe Maghiari, dar nu l'a umilit. Președintele comitetului honveților se lăpădă acum de trecutul seu, murdăresce memoria fraților sei căduți, face de ocară națiunea maghiară. A împedeca un asemenea atentat este prima datorie a fiecărui cetățean. Ce va face parlamentul în această cestiune, ce va face majoritatea și celelalte partide politice, nu șcim în acest moment. Șcim însă, că chemarea partidului independent este simplă și curată. Ânu de toate să cheme la răspundere pe guvern, să lămurească poporul și să se arunce cu toată greutatea mijloacelor constituționale pentru a pedepsi pe autorii atentatului. Facem deci apel la aderenții nostri, ca în număr cât se poate de mare să grăbească la întrunirea ce vom ține la 16 c. în Budapesta.

„Budapesta, 15 Octomv. 1892. Semnăți: Eötvös Károly, contele Károly Gábor, Hentaller Lajos, contele Zichy Hermann, Pázmándy Dénes, Horváth Ádám.

Noue scandaluri sunt deci în ajun să înceapă în Budapesta.

Prima demonstrație s'a și făcut deja Duminică seara în restaurantul Bîró de pe Szentkirályi utca, unde au fost adunați o mulțime de oameni, pe care l'au fanatizat sus numiți deputați, în onoarea căror s'a dat un banchet la acel restaurant. Contele Károly Gábor a pronunțat un discurs foarte violent contra statuii lui Hentzi, discurs pe care cei de față l'au aplaudat demonstrativ. S'a luat cu această ocazie hotărârea ca „cu orice preț să se împedeca atentatul: încoronarea statuii lui Hentzi.

Congresul naționalităților.

„Magyar Hirlap“ dela 15 Oct. publică cu data 14 Oct. următoarea telegramă din Agram:

„Diarul „Agramer Zeitung“ face apela la Croați și la Slavii de Sud ca să se țină de parte de congresul naționalităților ce se va ține în luna viitoare la Viena, congres despre care crede că se va termina cu un fiasco. Opoziția va ține Duminică o întrunire în sfacerea congresului naționalităților“.

Din parte-ne adăugăm numai atât la această telegramă, că numitul diar din Agram este guvernamental. Așa se explică atitudinea ce o ia față cu congresul naționalităților și prognosticul ce-l face — ori mai bine: dorința ce și-o exprimă ca congresul să nu aibă succes.

Cu dorința nerealisată are să rămână înșe reptila maghiară din Agram.

Tot „Magyar Hirlap“ primesce din București telegrama următoare:

„București, 14 Octomvrie n. Liga română a convocat pe Duminică un meeting, în care se va face cunoscut și se va debate

asupra programului întocmit de comitetul ce arangiază conferența naționalităților și în același timp va proceda și la alegerea delegaților ce vor participa la congresul naționalităților dela Viena. Mai mulți Români din Ungaria au anunțat că vor lua parte la meeting“.

Tot sub titlul „Congresul naționalităților la Viena“ diarul „Budapesti Hirlap“ dela 15 Octomvrie n. publică o depeșă din Praga, în care i-se face resumatul unui articol favorabil ce „Narodni Potitika“ îl scrie referitor la congresul naționalităților și i-se spune și aceea, că naționalitățile vor trimite o delegație la Împăratul pentru a-i cere să schimbe forma dualistică a monarhiei în formă de guvernament federalistic.

„Neue freie Presse“ reproduce în partea sa politică cuprinsul programului conferenței naționalităților după „Kreuzzeitung“ fără a se pronunța.

„Kreuzzeitung“ (nrul 479 din 13 Octomvrie) publică sub titlul „Schimbarea formei de stat a monarhiei habsburgice“ următorul articol:

Deja în vara trecută a fost „Kreuzzeitung“ în poziția de a indica la anumite tendințe dintre popoarele imperiului habsburgic care nu au alt scop mai mic, decât transformarea monarhiei dualiste de astăzi într-o confederație de state cu caracter monarhic. Până acum dorințele și pretenziunile după schimbări a formei de stat s'au afirmat separat în singuraticile provincii, luând această mișcare, după caracterul individual al respectivei naționalități un caracter mai vehement sau mai moderat, așa că un demers comun al diferitelor popoare nu s'a putut face. Afară de aceea popoarele din jumătatea ungară a monarhiei, prin forma de stat dualistă au fost împedecate dela o procedură comună cu națiunile de dincoace de Leitha. Cu toate acestea, după prevederea omenească, a fost ușor de prevăzut momentul, în care acele popoare, care până acum au fost puse în privința dreptului public după Maghiari și Poloni, vor pretinde împreună dela Coroană egalitatea cu cele două popoare amintite.

O accelerare esențială a primit această dezvoltare a lucrurilor prin sosirea deputaților Românilor ungureni înaintea Burgului împăresc din Viena, pe la finea lui Maiu a. c. Acest pas, care ce e drept a rămas pe din afară fără rezultat, a spart rățele despărțitor, ridicat la 1867 prin dualism între popoarele imperiului. Încă de pe atunci s'au înțeles conducătorii Românilor, Croaților, Slovacilor și câțiva membri ai partidului social-cristian german, ca în viitor să fie indicată ear Viena ca centru al vieții de stat și pentru jumătatea orientală a imperiului, și să fie în curând invitați bărbaii de încredere ai tuturor naționalităților din monarhie la o convorbire comună în Viena.

Din această înțelegere s'a născut planul de a convoca în Noemvrie a. c. o conferență a naționalităților în Viena, despre care nu demult au eșit câteva împărțări în publicitate. Acuma primim din parte interesantă un comunicat, în care se raportează despre actualul stadiu al afacerii.

Urmează apoi cuprinsul comunicatului, cunoscut cetitorilor nostri din nrul trecut, apoi organul prusian continuă:

„Este ușor de înțeles, că în programul acesta sunt foarte multe lucruri greu de realizat (Zukunftsmusik). Și pe cât de puțin este cu putință a debate aceste cestiuni adânc tăietoare într-o conferență de câteva zile, tot atât de puțin credem, că cercurile mai chibzite ale singuraticelor popoare se vor apuca deja de pe acum de cestiuni, care astfel ar schimba lucrurile din temelii. Ear valoarea întregii conferențe se va hotărî în esențial prin aceea, că lua-vor parte la lucrare și cercuri cu vază și cu influență. Aceste înșe vor și că în istoria lumii nici-odată nu se fac sărituri, și de aceea, cine voește să izbutească în ceva, trebuie să-și pună scopuri realizabile. Ear dacă conferența se va ține, ceea-ce altcum încă nu considerăm de lucru hotărât, apoi am da domnilor statul binevoitor să nu-și prea exagereze pretenziunile“.

Spicuri din foile maghiare.

Horia, Cloșca și Crișan, eată pe a căror memorie s'au pus Ungurii să o insulte. Și aceasta pentru-că dăile acestora — după-cum i-se telegrafează diarului „Budapesti Hirlap“ — reprezentându-se sub acest titlu o dramă istorică în teatrul din Galați, Români de acolo au aplaudat cu frenesie piesa miserabilă — așa scriu Ungurii, a cărui autor este un domn Ionescu, de origine Ardelean, care a comis înaintea Ungurilor păcatul neiertat a „apoteoza pe nise asasinii“!

Așa scriu pěkătoasele foi maghiare. Bine că nici una nu i-a plesnit încă prin minte să ceară intervenția guvernului contra Românilor din Galați, care „agită în chipul acesta contra ideii de stat maghiar“... Cât sînt de soviniști diariștii jidano-maghiari, sînt în stare a scrie și așa ceva.

Foile din Cluj înregistrează cu deosebită satisfacțiune școarea, că episcopul Gherlei a trimis doi oameni de ai sei care să deschidă cu forța bisericile din parochia Șişescilor, ale căror chei au fost trimise la Papa. „Ellenzék“ scrie că pe fiecare și se duc bărbai distinși de ai Românilor la Gherla să intervină în afacerea D-rului Lucaici, îndeamnă înșe pe episcopul Szabó să nu se moaie, „să nu se lase influențat de curentul antipatriotic ce crește pe fiecare și între Români“.

„Magyar Hirlap“ dela 15 Octomvrie n. reproduce cu mare bucurie din „Gazeta Transilvaniei“, care a desaprobat atitudinea celor din parochia Șişescilor când cu reprezentanța la Papa.

Primul asil valah de copii, — scrie „Ellenzék“ s'a ridicat în comitatul Hunedoarei la Cudjir. Foia ungurească e supărată rău că Români de acolo, cei mai mulți lucrători la fabrică, au făcut această școală cu limba de propunere românească, ba ce e mai mult, la asilul de copii români umblă și copii maghiari și germani, care toți învăță românește! Amintita foie mai e năcăjită pentru faptul că toți lucrătorii maghiari și germani dela fabrica de acolo vorbesc între dînșii românește.

Cine-i de vină, dacă limba românească este atât de ușoară și de frumoasă, încât chiar fiii lui Bendeguz o învăță cu plăcere?!

Adunare secretă valahă, — scrie sus numita foie clujmă că are să se țină Duminică la Ibașfalău. Convocările secrete s'au și trimis deja, scrie „Ellenzék“, preoților, dascălilor și notarilor, chemați să se rostească asupra situației... Și despre o adunare la care invitările sînt cunoscute și obiectul discuției deasemeni, — foile ungurești scriu că e secretă?

Logică ungurească!

Delegațiunile.

După un comunicat oficios, sesiunea delegațiilor se va termina mai curînd decum se credea la început. Delegațiunea austriacă va debate deja în săptămîna aceasta în ședință plenară bugetul comun și probabil îl va și vota. Delegațiunea ungară încă va vota în săptămîna aceasta în ședință plenară bugetul comun, afară de bugetul ministerului de războiu. Pe la sfîrșitul săptămînii se va pune în debatare și aceasta, apoi sesiunea delegațiilor se va închide probabil la 24 sau 25 l. c.

În ședința de Sămbătă a delegațiilor ungare s'a continuat debatarea bugetului de războiu. Din cele petrecute în ședință înregistrăm, că s'au votat 62.000 fl. ca plus la cheltuielile reclamate cu convocarea oficerilor în rezervă la deprinderile de armă. Delegații opoziționali, ba chiar și cei guvernamentali au susținut, că prin convocarea prea deasă a oficerilor în rezervă aceștia sînt jigni în ocupațiunile lor civile și se fac mari pagube economice. Ministrul de războiu a răspuns, că sporierea cerută este reclamată prin sporierea oficerilor de rezervă și că în casuri vrednice de considerat aceștia totdeauna sînt dispensați dela deprinderi.

Mai departe s'a slevat cestiunea îmbunătățirii stării medicilor militari. Ministrul a promis că va îngriji de această îmbunătățire promițînd că se vor institui mai mulți medici de asistență, pentru a descărca pe medici de serviciu, și va întocmi pentru ei un avansament mai bun.

Pentru aceasta se recer înșe bani, care ministrul îi va pretinde în bugetele viitoare.

La o întrebare a lui Ugron relativ la cedul penal militar a răspuns ministrul, că reforma acestuia este serios intenționată. S'a și elaborat un proiect, care înșe trebuie examinat la cinci locuri centrale. Cestiunea este foarte grea, căci trebuie considerate legile din cele două părți ale monarhiei, precum și raporturile foarte diferite din timpul de pace și de războiu. Când toate acestea vor fi rezolvate, proiectul va fi supus dezbaterilor legislative.

În sfîrșit ministrul s'a pronunțat și asupra cestiunii introducerii serviciului activ de doi ani. Ministrul a dis că aceasta nu se poate introduce fără sporierea contingentelor și cu deosebire fără sporierea și retribuirea mai bună a suboficierilor. El nu se poate obliga nici la aceea, că va concedia mai mulți soldați ca până acum după serviciul de doi ani, căci atunci ar nimici ambiția soldaților de a se face suboficieri. Relativ la serviciul de doi ani al voluntarilor căduți la examen, ministrul a declarat, că această dispoziție a legii nu se poate schimba

Din discursul ministrului Kállay despre stările de lucruri din provinciile ocupate, rostit în comisiunea bugetară a delegațiilor austriace, drept răspuns la expunerile delegatului ceh Eim, extragem următoarele: Ministrul a respins toate aserțiunile lui Eim, declarînd că după prevederea omenească în Bosnia și Erțegovina nu este nimica ce ar pute provoca o situație critică. O asemenea primejdie ar pute veni numai din statele vecine Sërbia și Muntenegru. Relativ la Sërbia ministrul se dispensează a se pronunța, ear cât pentru Muntenegru, atracțiunea ce această țeară a exercitat asupra unei părți a Erțegovinei, înainte și după rășcoala din 1881, a dispărut cu totul, ba din contră acum vin mulți Muntenegreni și se stabilesc în Erțegovina. În Ianuarie trecut un întreg sat muntenegrin a voit să se mute în Erțegovina. Va veni timpul când administrația din Bosnia va fi model pentru toate statele orientale. Dacă cu toate acestea ar veni momente critice, ministrul asigură, că administrația și armata din provinciile ocupate sînt gata. Poporațiunea Bosniei recunoaște administrația. Nici ortodoxii, nici catolicii, nici mohamedanii nu-i sînt ostili. Mohamedanii nu sînt Turci, ci urmași feudalilor slavi, în a căror conștiință tradițională se află legătura sorții lor cu soartea. Ei nu au cuvinte de a dușmăni marea putere care-i proteje. Ortodoxii sînt în cea mai mare parte neguțatori, ale căror interese sînt promovate de administrație.

Cu 1-a Octomvrie v. 1892

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Abonamentele se fac cu multă lesnire atât în monarhie, cât și în România prin mandate postale (Posta-utalvány — Post-Anweisung.)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonenți sînt rugați a ne comunica eventual prelîngă localitatea unde se află și **posta ultimă**; ear domnii abonai vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fășile, în care li-s'a trimis diarul până acum.

Administrațiunea diarului

„Tribuna“.

CRONICĂ

Dela Curte. M. Sa Monarchul a sosit Vineri în 14 c. la 6 oare dimineața în Gödöllő. În ziua următoare Monarchul s'a dus la Budapesta. La 11 oare înaintea amei Monarchul a primit pe primetele Vaszari în audiență privată de 1 oră. Immediat după-ce primetele a părăsit Burg-ul Monarchul a primit pe ministrul-president Szpáry în audiență mai lungă. După ameași la 4 oare Majestatea Sa s'a reîntors ear la Gödöllő. Afară de Majest. Lor Împăratul și Împărăteasa a actualmente petrec în Gödöllő și principele Leopold de Bavaria și ducele de Toscana.

Consiliu de miniștri. După cum cetim în foile din Budapesta, Vineri la 2 oare după ameași a avut loc un consiliu de miniștri în palatul președintelui ministerial ungar.

Noul ambasador austro-ungar în Berlin. După-cum cetim în foile maghiare, ambasadorul austro-ungar contele Schécheny va prezenta în Berlin încă în decursul acestei luni scrisoarea sa de revocare, ear noul ambasador Szögyényi-Marich își va prezenta pe la sfîrșitul lui Octomvrie scrisoarea de acreditare Împăratului Germaniei.

Numire de comiți-supremi. Foia oficială „Budapesti Közlöny“ publică următoarele numiri: Comițe-suprem al comitatului Csongrad, Mihail Zsilinszky a fost numit comițe-suprem al comitatului Zolyóm în locul baronului Béla Radvánszky, pus în retragere, mai departe comițe-suprem al comitatului Somogy, Béla Tallán comițe-suprem al comitatului Somogy și vicecomițe din Sáros, Sigismund Pachi comițe-suprem al comitatului Abauj-Torna.

Seire militară. „Armee Verordnungsblatt“ publică numirea general-maiorului George de Rohonczy, comandantul brigadei de cavalerie nr. 4, de comandant de piață în Budapesta în locul mareșalului locotenent Iosif Gabriányi de Zsegyne, care a fost pus la cererea proprie în retragere.

Revisuirea legii de încuartirare. După o scrisoare a lui „Politische Correspondenz“, comisiunea pentru revisuirea legii despre încuartirare se va

întruni imediat după închiderea delegațiilor spre a discuta asupra unei modificări a acestei legi în sensul acela ca pe viitor stabilirea banilor de cuartir și clasarea orașelor să nu se mai întempe tot la 5, ci la 15 ani.

Cestiunea vicariatului din Budapesta.

După o depeșă din Gran, în afacerea vicariatului arhiepiscopesc din Budapesta a sosit deja decisiunea Scaunului papal. Curia papală a înscuviat înțînțarea vicariatului din Budapesta și în modul acesta diferențele între primete și capitul din Gran s'au aplănat. Numirea canonicului Csélka de vicar e fapt complinit.

Numiri. Au fost numiți: Viceprocurorul Carol Wittich jude la judecătoria cerc. din Mediaș; vicenotarii Nicolau Schmidt și Dr. Victor Kohányi subji, prim la judecătoria cerc. din Oravița și al doilea la cea din Biserica-Albă; mai departe: practicanți în drept: Francisc Oroș notar la tribunalul reg. din Lugoj, Francisc Gáspár subnotar la tribunalul din Brașov, Ioan Csikó la cel din Lugoj și candidatul de advocat Iuliu Hegedtis la judecătoria cerc. din Șimleul Sălașului.

Transferări. Au fost transferați: Judele Paul Fásieci din tribunalul reg. din Solnoe în aceeași calitate la cel din Oradea mare, mai departe procurorul Dr. Béla Katona dela procuratura reg. din Timișoara la cea din Budapesta, procurorul Dr. Alexiu Goszud dela procuratura reg. din Caransebeș la cea din Timișoara, conducătorul adj. de cărți fundare Dominic Harmati dela judecătoria cerc. din Sz.-Szt.-György la cea din Gherla.

Sfânta Sofie în Brașov.

Corespondentul nostru din Brașov ne scrie următoarele cu data 4/16 Oct.: Este lucru știut, că peatra fundamentală la edificiul marelui gimnasiu român din Brașov s'a pus acum 41 ani în ziua sfînțitei Sofii, de atunci a rămas sf. Sofie patroana școlii. Din acest incident s'a introdus ziua „sf. Sofii“ de sërbarare școlară. Cu ocaziunea aceasta se ține serviciu divin festiv, la care ia parte întreaga tinerime școlară, corpul învățitoresc și profesoral, șfora școalelor și publicul român din Brașov. După sërșirea serviciului divin se reîntorce întreg publicul în sala cea mare a gimnasiului unde se face feștanie și se rotesce din partea unui membru al corpului profesoral un cuvînt ocașional. În estan a vorbit dl. prof. Ghiță Pop despre „idealul studentului român“, acum un an dl. prof. Dr. Iosif Blaga despre „crescerea națională“, acum doi ani dl. prof. Vasile Goldi despre „ideal“, acum trei ani dl. profesor George Bogdan-Duică despre „limba maternă“ etc. Cu toate acestea cuvîntarea dlui profesor Pop din estan formează epocă în istoria școalelor din Brașov, căci cu ocaziunea aceasta a eșit prima dată clar și hotărît la iveală reacțiunea națională. Până acum a trebuit să se exprime adevărurile eterne, — conform școlii dominante în viața noastră națională în forme generale, în teorii palide, astăzi — mulțumită acțiunii puternice naționale — s'a pășit cu bărbăție, s'a vorbit nemijlocit cu entuziasm curat național-românesc, efectul a fost ne mai pomenit în viața școlii române de aici. Aplause nesfîrșite au urmat cuvîntării. Conștientul vorbirii nu încercă a-l schița, căci sînt în plăcuta pozițiune a Vă trimite pentru numărul de mîne, cu permisiunea oratorului, întreaga vorbire.

Promotiiune. Domnul Dr. Enea Draia, candidatul de advocat din Abrud, a făcut la 1/13 Octomvrie a. c. cenzura advocațională cu succes strălucit la tabla reg. din Mureș-Oșorheiu.

Hymen. Domnul Ioan Vățășan și d-șoara Hersilia Toma își vor sërba cununia în 20 Octomv. 1892 n. la oarele 4 p. mer. în biserica ort. orient. din Sibiu cetate.

Domnul Petru Moga și domnișoara Mariți Grecu invită la cununia lor ce se va celebra Duminică în 30 Octomv. st. n. a. c. la 4 oare după ameași în biserica gr.-or. din Sibiu-cetate.

Distincțiune. M. Sa Monarchul a conferit directorului gimnasiului de stat din Sibiu, Ignatie Veress, în semn de recunoștință pentru meritele sale pe terenul școlar, titlul unui „director-suprem“.

Cas de moarte. Colonelul Gunesch, șeful statului-major al corpului de armată transilvănean (nr. 12), a murit ieri, Duminică la Viena.

Concertul reuniunii de cântări „Tipographia“, dat Sămbătă seara în favoarea nenorociților prin foc din comuna Turnișor, a reușit foarte bine. După-ce membrii acestei reuniuni s'au silit a da o producțiune de binefacere, și-au aflat răsplata prin aceea, că între oaspeși au putut număra pe Exc. Sa comandantul de corp bar. Szveteney, generalul Pach, primarul Hochmeister și mai mulți reprezentanți ai orașului. Atât corurile cât și solurile au reușit peste așteptare de bine.

Kossuth și Sërbi. Se șcie că Ungurii din Zombor au ales pe Kossuth cetățean de onoare al orașului. Mai bine de 200 alegători sërbi au protestat itșe în contra acestei alegeri, făcând fără participarea Sërbilor, care formează o parte mare a cetățenilor orașului și care declară acum că nu vor să șcie de Kossuth, cu atât mai puțin să rabde ca el să fie cetățean de onoare al orașului lor. Ungurii sînt supărați rău pentru acest „scandal“.

M. Sa regina Elisabeta a României, după-cum se telegrafează din Newiied, are de gând să petreacă iarna ear în Italia, unde a plecat deja înaintea, dăile acestora, fratele M. Sale principele de Wied.

Oferte sub „Lose“ a. d.
Annonc. - Exped. **J. Danneberg,**
Wien, I., Kumpfgasse 7.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

Nota: Oarele însemnate în stângă stațiunilor sînt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerii încadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.